

**RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK**

**IXe KAMER**

**A R R E S T**

**nr. 215.518 van 3 oktober 2011  
in de zaak A. 198.473/IX-7019**

In zake :           1. Joris RYCKEN  
                      2. de BVBA Joris RYCKEN & Co  
                      bijgestaan en vertegenwoordigd door  
                      advocaten Stijn Verbist en Pieter Thomaes  
                      kantoor houdend te 2000 Antwerpen  
                      Graaf van Hoornestraat 34  
                      bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door de minister  
van Justitie  
bijgestaan en vertegenwoordigd door  
advocaat Emmanuel Jacobowitz  
kantoor houdend te 1160 Brussel  
Tedescolaan 7  
bij wie woonplaats wordt gekozen

---

*I. Voorwerp van het beroep*

1.                   Het cassatieberoep, ingesteld op 9 december 2010, strekt tot de  
nietigverklaring van de beslissing van de Commissie voor de gerechtskosten van  
29 oktober 2010 houdende het slechts gedeeltelijk gegrond verklaren van het  
beroep van de verzoekende partij van 2 juli 2009 tegen de mededeling van de  
beslissing van de gemachtigde van de minister van Justitie van 30 juni 2009 die  
de memorie (factuur) ten bedrage van 30.492,76 euro van Joris Rycken,  
Bisschoppenhoflaan 384 te 2100 Antwerpen, vordering van 21 december 2006  
inzake dossiernummer 2006/052 en notitienummer 75.98.100031/06B van  
F. Lammens, onderzoeksrechter in de rechtbank van eerste aanleg, zetelend te

Turnhout, inzake Christiaan G. (...), neerlegging van het verslag op 29 april 2009, gedeeltelijk heeft betwist.

## *II. Verloop van de rechtspleging*

2. Het cassatieberoep is toelaatbaar verklaard bij beschikking van 10 januari 2011.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Robert Vander Elstraeten heeft een verslag opgesteld.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 26 september 2011.

Staatsraad Jeroen Van Nieuwenhove heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Joundi Najat, die loco advocaten Stijn Verbist en Pieter Thomaes verschijnt voor de verzoekende partijen, en advocaat Emmanuel Jacobowitz, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Robert Vander Elstraeten heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

### *III. Feiten*

3.1. De eerste verzoeker wordt op 21 december 2006 door F. Lammens, onderzoeksrechter in de rechtbank van eerste aanleg te Turnhout, aangesteld als deskundige in strafzaken in het dossier C.G.

3.2. Op 29 april 2009 legt de eerste verzoeker zijn deskundigenverslag neer. Op dezelfde datum bezorgt hij zijn ereloon- en kostenstaat voor een bedrag van 30.492,76 euro.

3.3. Bij een aangetekende brief van 30 juni 2009 deelt de gemachtigde van de minister van Justitie aan de eerste verzoeker mee dat het bedrag van de voornoemde factuur van 29 april 2009 gedeeltelijk wordt betwist. Er wordt onder meer gesteld dat het aantal gefactureerde uren (431,5 uur) niet gerechtvaardigd is. Het niet-betwiste bedrag wordt vastgesteld op 22.880,74 euro.

3.4. Bij een aangetekende brief van 2 juli 2009 stelt de eerste verzoeker beroep in bij de Commissie voor de gerechtskosten tegen de voormelde beslissing van 30 juni 2009 tot vermindering van zijn ereloon- en kostenstaat van 29 april 2009.

3.5. Op 20 november 2009 neemt de Commissie voor de gerechtskosten een tussenbeslissing, die luidt als volgt:

“Uit voorliggende memorie blijkt dat er bijkomende taken werden uitgevoerd, zoals het voorbereiden van vragen voor de gerechtelijke politie. De dienstverlenende persoon wordt uitgenodigd om de stukken met betrekking tot die bijkomende werkzaamheden, zoals vragenlijsten of notulen van vergaderingen, voor te leggen.

De dienstverlenende persoon wordt eveneens uitgenodigd mee te delen in welke mate bijstand aan de verhoren past in de opdracht die hem werd toevertrouwd.

De Commissie nodigt de dienstverlenende persoon bovendien uit mee te delen waarom er 9 medewerkers nodig waren voor het uitvoeren van de opdracht, rekening houdend met de daaruit voortvloeiende opdeling van de opgedane kennis? Dergelijke werkwijze lijkt onefficiënt en lijkt niet te

beantwoorden aan de adequate dienstverlening naar de gerechtelijke overheden toe.”

3.6. Bij een aangetekende brief van 3 december 2009 antwoordt de eerste verzoeker op de vraag om bijkomende informatie in het beschikkend gedeelte van de voormelde tussenbeslissing.

3.7. Op 2 juni 2010 neemt de Commissie voor de gerechtskosten een tweede tussenbeslissing, die luidt als volgt:

“3.1. De dienstverlenende persoon die aangewezen werd als deskundige in een strafprocedure dient in beginsel zijn opdracht zelf uit te voeren. Hij kan wel de hulp inroepen van derden of het onderzoek kan door andere specialisten worden uitgevoerd onder zijn controle (cf. Cass. 19 oktober 1936, R.G.A.R. 1936, 2250 en Cass. 23 januari 1990, [www.cass.be](http://www.cass.be)). De organisatie van die medewerking moet hem echter toelaten om op ieder ogenblik de handelingen die worden uitgevoerd door derden, te controleren (P. Lurquin, *Traité de l’expertise en toute matière*, II, 1987, Bruylant, 47-48). De deskundige moet verantwoordelijk kunnen zijn voor de expertise alsook kunnen instaan voor de resultaten ervan. Indien hij daartoe niet in staat is, moet hij de rechter verzoeken om een bijkomende deskundige aan te wijzen (zie o.m. H.D. Bosly en D. Vandermeersch, *Droit de la procédure pénale*, 2005, La Charte, 701-702).

De Commissie stelt vast dat de expertise die ten grondslag ligt aan de opgestelde factuur, die gedeeltelijk betwist werd door de afgevaardigde van de minister van justitie, schijnbaar voor een groot deel uitgevoerd werd door de medewerkers van de dienstverlenende persoon en niet door hemzelf.

De vordering waarbij de dienstverlenende persoon door de magistraat werd aangewezen om een expertise uit te voeren, vermeldt niet dat hij zich mag laten bijstaan door derden.

Uit de voorliggende stukken blijkt dat er een wanverhouding zou kunnen bestaan tussen de prestaties uitgevoerd door de medewerkers en de dienstverlenende persoon zelf, waardoor zijn controlefunctie en verantwoordelijkheid voor de resultaten van de expertise in het gedrang zouden kunnen komen.

3.2. De rechter zal een expert aanwijzen indien hij de mening toegedaan is dat er een onderzoek moet worden gevoerd naar zaken die ‘niet tot het vakgebied van de jurist behoren’ (R. Verstraeten, *Handboek Strafvordering*, 4de volledig herziene uitgave, 2005, Maklu, nr. 962, p. 473). De expertise moet zich beperken tot louter technische vragen die tot de bekwaamheid (technische kennis) van de deskundige behoren en hij mag zich niet inlaten met technische vragen noch met het vermoeden van onschuld. De deskundige mag zich dus in geen enkel geval uitspreken over de vraag met betrekking tot de schuld of verantwoordelijkheid van de verdachte (zie o.m.

H.D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, 2005, La Charte, 702).

Uit volgende passage zou kunnen blijken dat de dienstverlenende persoon het vermoeden van onschuld zou hebben miskend door een schijnbaar tendentieuze uitspraak te doen, meer bepaald :

Bladzijde 44 van het verslag : ‘De boekhouding van Gilis-Driesen NV is in overtreding met artikel 3, 4<sup>2de</sup> lid 4<sup>3de</sup> lid 6, 9 en 10 van de Wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en de jaarrekening van ondernemingen en voorts met artikel 5 van het KB van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen.

...  
Wij stellen 23 december 2005 als datum staking van betaling van Gilis-Driesen NV;’

3.3. In de factuur die door de dienstverlenende persoon werd opgesteld, werden de identiteiten van de medewerkers enkel aangeduid door middel van initialen. Hieruit kan niet worden afgeleid wat de opleiding is van voornoemde medewerkers, wat essentieel is om het toegepaste tarief te bepalen.

Beslissing:

4.1. Het beroep van de dienstverlenende persoon is ontvankelijk.

4.2. In de huidige stand van het dossier kan geen eindbeslissing worden genomen nopens de gegrondheid van het beroep. De Commissie moet immers over bijkomende gegevens beschikken.

Bij toepassing van de artikelen 10 en 15 van het koninklijk besluit houdende regeling van de Commissie voor de gerechtskosten van 26 april 2007 wordt daarom bijkomend onderzoek bevolen en wordt de dienstverlenende persoon om uitleg gevraagd.

4.3. De dienstverlenende persoon wordt uitgenodigd om zijn opmerkingen te formuleren met betrekking tot de vaststellingen zoals vermeld onder de punten 3.1. en 3.2.

4.4. De dienstverlenende persoon wordt uitgenodigd om de volledige naam en de academische titels van zijn medewerkers mee te delen en een kopie van hun diploma's toe te zenden.

4.5. De dienstverlenende persoon krijgt een termijn van 60 dagen, die begint te lopen vanaf de kennisgeving van de beslissing, om zijn opmerkingen ter kennis te brengen, een antwoord te formuleren op de gestelde vraag en om de gevraagde stukken toe te zenden.”

3.8. Bij een aangetekende brief van 27 juli 2010 antwoordt de eerste verzoeker op de vraag om bijkomende informatie in het beschikkend gedeelte van de voormelde tussenbeslissing.

3.9. Op 29 oktober 2010 verklaart de Commissie voor de gerechtskosten het door de eerste verzoeker ingestelde beroep gedeeltelijk gegrond en beslist zij dat “de staat van ereloon en kosten van de dienstverlenende persoon [...] in rekening [mag] worden gebracht voor een totaal bedrag van € 25.167,58, BTW inbegrepen, in plaats van een totaal bedrag van € 22.880,74, BTW inbegrepen, zoals vermeld in de beslissing van de gemachtigde van de minister”.

Dit is de bestreden beslissing die luidt als volgt:

“[...]”

3.2.1.1. Uit lezing van de factuur blijkt dat het onderzoek voor het merendeel werd uitgevoerd door de medewerkers van de dienstverlenende persoon en dat hijzelf hoofdzakelijk een controle heeft uitgevoerd op de werkzaamheden van de medewerkers.

De dienstverlenende persoon die aangewezen werd als deskundige in een strafprocedure dient in beginsel zijn opdracht zelf uit te voeren. Hij kan wel de hulp inroepen van derden of het onderzoek kan door andere specialisten worden uitgevoerd onder zijn controle (cf. Cass. 19 oktober 1936, R.G.A.R. 1936, 2250 en Cass. 23 januari 1990, [www.cass.be](http://www.cass.be)). De organisatie van die medewerking moet hem echter toelaten om op ieder ogenblik de handelingen die worden uitgevoerd door derden, te controleren (P. Lurquin, *Traité de l'expertise en toute matière*, II, 1987, Bruylant, 47-48). De deskundige moet verantwoordelijk kunnen zijn voor de expertise alsook kunnen instaan voor de resultaten ervan. Indien hij daartoe niet in staat is, moet hij de rechter verzoeken om een bijkomende deskundige aan te wijzen (zie o.m. H.D. Bosly en D. Vandermeersch, *Droit de la procédure pénale*, 2005, La Charte, 701-702).

Het overgrote deel van de boekhoudkundige stukken werd door de medewerkers van de dienstverlenende persoon onderzocht, die ongetwijfeld minder expertise en ervaring hebben dan de door de rechter specifiek aangewezen dienstverlenende persoon. Dit zal ongetwijfeld een invloed hebben gehad op de duur van de expertise.

Bij lezing van de aanwijzing van de dienstverlenende persoon blijkt geenszins dat andere personen mede aangewezen werden, noch dat de mogelijkheid werd vermeld om zich door derden te laten bijstaan.

Lezing van de factuur brengt duidelijk aan het licht dat de dienstverlenende persoon ongeveer 1/5 van het totaal aantal aan de expertise besteedde tijd voor zijn rekening genomen heeft. Er blijkt ook uit nazicht van de factuur dat de prestatie van de dienstverlenende persoon voor een groot deel betrekking heeft op de verslaggeving van medewerker ‘BE’.

Het aantal uren door de dienstverlenende persoon voor onderhavige expertise in rekening gebracht is niet gerechtvaardigd rekeninghoudend met de hierboven vermelde overwegingen. Het totaal aantal uren wordt met 75 uur

herleid, proportioneel verdeeld over de dienstjaren 2007, 2008 en 2009, hetzij een vermindering van 27 uur voor 2007, 24 uur voor 2008 en 24 uur voor 2009.

3.2.1.2. Zonder hieruit enige voor de dienstverlenende persoon nadelige conclusie te trekken, wenst de Commissie de nadruk te leggen op het belang van de naleving van het vermoeden van onschuld tijdens de expertise en de verslaggeving dienaangaande.

De rechter zal een expert aanwijzen indien hij de mening toegedaan is dat er een onderzoek moet worden gevoerd naar zaken die ‘niet tot het vakgebied van de jurist behoren’ (R. Verstraeten, Handboek Strafvordering, 4de volledig herziene uitgave, 2005, Maklu, nr. 962, p. 473). De expertise moet zich beperken tot louter technische vragen die tot de bekwaamheid (technische kennis) van de deskundige behoren en hij mag zich niet inlaten met technische vragen noch met het vermoeden van onschuld. De deskundige mag zich dus in geen enkel geval uitspreken over de vraag met betrekking tot de schuld of verantwoordelijkheid van de verdachte (zie o.m. H.D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, 2005, La Chartre, 702). I.c. lijkt de dienstverlenende persoon die principes in een aantal passages van zijn verslag niet te hebben nageleefd in zijn verslaggeving.

Hoewel, bij toepassing van de artikelen 3 en 4 van de Programmawet (II) van 27 december 2006, de minister van Justitie uitspraak kan doen over de kwaliteit van de verleende dienst, daarin begrepen de naleving van de principes die van toepassing zijn op het strafrechtelijk vooronderzoek, waaronder de naleving van het vermoeden van onschuld, deed de minister van Justitie dit niet. Toch zal de Commissie hieruit geen voor de dienstverlenende persoon nadelige conclusies trekken.

#### 3.2.2. Aangerekende kosten

De kosten die door de dienstverlenende persoon werden in rekening gebracht zijn gerechtvaardigd.

#### 3.2.3. Herberekening van de factuur:

|                      | Aantal | Dienstjaar | Eenheidsprijs | Totaal    |
|----------------------|--------|------------|---------------|-----------|
| PRESTATIES:          | 2      | 2006       | 44,01         | 88,02     |
|                      | 1,5    | 2006       | 56,60         | 84,90     |
|                      | 39,75  | 2007       | 44,80         | 1.780,80  |
|                      | 112,5  | 2007       | 57,62         | 6.482,25  |
|                      | 101,75 | 2008       | 58,55         | 5.957,46  |
|                      | 99     | 2009       | 61,31         | 6.069,69  |
| FOTOKOPIEËN: 2 x 185 | 370    | 2009       | 0,05          | 18,50     |
| VERPLAATSINGSKOSTEN  | 545    | 2007       | 0,4500        | 245,25    |
|                      | 152    | 2009       | 0,4788        | 72,78     |
| Subtotaal:           |        |            |               | 20.799,65 |
| 21%BTW:              |        |            |               | 4.367,93  |
| Algemeen totaal:     |        |            |               | 25.167,58 |

#### 3.2.4. Samenvatting

Het globale bedrag (honorarium en kosten) dat in rekening kon worden gebracht door de dienstverlenende persoon bedroeg € 25.167,58, BTW inbegrepen, in plaats van € 30.492,76, BTW inbegrepen.

#### 4. Beslissing

4.1. Het beroep ingediend door de dienstverlenende persoon is ontvankelijk.

4.2. Het beroep is gedeeltelijk gegrond.

4.3. De staat van ereloon en kosten van de dienstverlenende persoon mag in rekening worden gebracht voor een totaal bedrag van € 25.167,58, BTW inbegrepen, in plaats van een totaal bedrag van € 22.880,74, BTW inbegrepen, zoals vermeld in de beslissing van de gemachtigde van de minister.”

#### *IV. Afstand van het geding in hoofde van de tweede verzoekende partij*

4. Naar luid van artikel 21, zesde lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State geldt ten aanzien van de verzoekende partij een vermoeden van afstand van geding wanneer zij, na de kennisneming van het verslag van de auditeur waarin de verwerping of de onontvankelijkheid van het beroep wordt voorgesteld, geen verzoek tot voortzetting van de procedure indient binnen een termijn van dertig dagen die ingaat met de betekening van het verslag.

In het auditorsverslag wordt in hoofde van de tweede verzoekende partij tot de onontvankelijkheid van het beroep besloten. De tweede verzoekende partij heeft geen verzoek tot voortzetting van de procedure ingediend. Het vermoeden van afstand is te dezen van toepassing in hoofde van de tweede verzoekende partij.

In wat volgt wordt de eerste verzoeker vermeld als “verzoeker”.

## *V. Onderzoek van het enige middel*

### *Standpunt van de partijen*

5. De verzoeker voert in een enig middel de schending aan van de artikelen 1 en 78 van het koninklijk besluit van 28 december 1950 houdende algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken, van de artikelen 10, 15 en 18 van het koninklijk besluit van 26 april 2007 houdende regeling van de Commissie voor de gerechtskosten, van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen en van het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel, het gelijkheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel.

Hij betoogt dat uit de artikelen 1 en 78 van het koninklijk besluit van 28 december 1950 kan worden afgeleid dat een deskundige een beroep kan doen op medewerkers, zolang hij te allen tijde controle en toezicht houdt op het uitgevoerde expertisewerk, dat de deskundige zijn medewerkers slechts ondergeschikte taken mag toevertrouwen en niet mag toelaten dat er ten aanzien van de partijen een standpunt wordt ingenomen over het voorwerp van de expertise, dat een deskundige voor het inzetten van zijn medewerkers geen expliciete toestemming nodig heeft van de magistraat die hem heeft aangesteld, dat de arbeid door hemzelf en zijn medewerkers uitgevoerd aan de deskundige zelf wordt toegeschreven en dat de deskundige recht heeft op een vergoeding evenredig aan de waarde van de verrichte arbeid. Indien de uitvoering van de ganse opdracht of van een aanzienlijk deel ervan niet kan worden toegeschreven aan de aangestelde deskundige, is de normale sanctie de nietigheid van het onderzoek, hetgeen in dit geval niet werd gevorderd. Uit dit alles leidt de verzoeker af dat hij recht heeft op een volledige vergoeding van zijn factuur, tenzij de Commissie voor de gerechtskosten alsnog op een gemotiveerde wijze het tegendeel zou kunnen aantonen.

De verzoeker stelt dat de motivering van de beslissing van de Commissie voor de gerechtskosten gebrekkig is, aangezien uit de rechtspraak en de rechtsleer blijkt dat de deskundige wel degelijk een beroep kan doen op medewerkers. De Commissie voor de gerechtskosten meent bovendien op basis van loutere vooroordelen en ongestaafde vermoedens te kunnen besluiten dat zijn medewerkers minder expertise en ervaring hebben dan de verzoeker zelf. Uit de door hem op 27 juli 2010 aan de Commissie bezorgde diploma's en getuigschriften kon zij niet afleiden dat zijn medewerkers over minder expertise en ervaring zouden beschikken. De Commissie voor de gerechtskosten motiveert niet op welke gegevens de vermindering van de factuur is gebaseerd. Uit de combinatie van de artikelen 15 en 18 van het koninklijk besluit van 26 april 2007 blijkt dat een vermindering van de factuur voorafgaandelijk moet worden onderzocht en uitdrukkelijk moet worden gemotiveerd. Aan deze wettelijke vereiste is niet voldaan.

De verzoeker argumenteert voorts dat het zorgvuldigheidsbeginsel geschonden is, nu de motivering van de bestreden beslissing van de Commissie voor de gerechtskosten een kopie betreft van de beslissing van de Commissie voor de gerechtskosten van 27 oktober 2010<sup>1</sup>, terwijl er toch een aantal belangrijke verschillen bestaan tussen beide zaken, ook al zijn die gelijklopend. Ook het redelijkheidsbeginsel is geschonden, aangezien de Commissie voor de gerechtskosten de pertinente argumenten van de verzoeker weerlegt op een wijze die ingaat tegen de geldende wetgeving, rechtspraak en rechtsleer en haar beoordeling dan ook kennelijk onredelijk is. Er ligt eveneens een schending voor van het vertrouwensbeginsel, nu de verzoeker reeds meer dan 300 expertises in strafzaken heeft uitgevoerd en hiervoor steeds op een correcte wijze werd vergoed. De verzoeker mocht erop vertrouwen dat een opgelegde gerechtvaardigde verwachting zou worden ingelost. Ten slotte is ook het gelijkheidsbeginsel geschonden, aangezien de nieuwe beslissing en de nieuwe beleidslijn van de Commissie voor de gerechtskosten niet strookt met de wijze

---

<sup>1</sup> Over deze zaak wordt heden arrest nr. 215.517 gewezen.

waarop de facturen voor de meer dan 300 eerdere expertises van de verzoeker werden behandeld.

6. De verwerende partij repliceert in haar memorie van antwoord dat de wet van 29 juli 1991 te dezen niet toepasselijk is, aangezien de Commissie voor de gerechtskosten geen administratieve overheid is, maar een administratief rechtscollege. Bovendien kan de Raad van State in het kader van een cassatieberoep enkel de externe wettigheid van de bestreden beslissing beoordelen, zodat de verzoeker zich niet kan beroepen op een schending van algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Een onderzoek van de door de verzoeker aangevoerde schending van de artikelen 1 en 78 van het koninklijk besluit van 28 december 1950 vergt een beoordeling van de feiten waarvoor de Raad van State in het kader van een cassatieberoep niet bevoegd is. In ondergeschikte orde stelt de verwerende partij dat de aangehaalde bepalingen geenszins geschonden werden, aangezien de omvang van de door de verzoeker begrote kosten niet verminderd werd omdat het verboden zou zijn om medewerkers in te schakelen, maar wel omdat uit de feiten is gebleken dat deze medewerkers het merendeel van het werk verricht hebben.

De verwerende partij stelt voorts dat het deskundigenverslag in het bezit was van de Commissie voor de gerechtskosten en dat de Commissie de verplichting heeft nageleefd om bij de verzoeker informatie in te winnen. De bestreden beslissing bevat alle informatie die wordt opgesomd in artikel 18 van het koninklijk besluit van 26 april 2007. Bovendien moet in de beslissing van de Commissie niet uitdrukkelijk worden gemotiveerd op welke gegevens de vermindering van de factuur is gebaseerd.

In ondergeschikte orde gaat de verwerende partij nog in op de aangevoerde schendingen van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Dat een aantal door de Commissie voor de gerechtskosten gestelde vragen in de

zaak van 13 oktober 2010 (lees: 27 oktober 2010) verschillen van de vragen die in de onderhavige zaak werden gesteld, doet niet ter zake voor wat betreft de beoordeling van het zorgvuldigheidsbeginsel. De verzoeker stelt trouwens zelf dat deze zaken gelijklopend zijn. De verwerende partij argumenteert voorts dat de Commissie voor de gerechtskosten een zorgvuldig onderzoek heeft gevoerd en de verzoeker de mogelijkheid heeft geboden om de omvang van zijn kostenstaat te verantwoorden. Uit hetgeen hiervoor werd uiteengezet met betrekking tot de motivering van de beslissing van de Commissie voor de gerechtskosten blijkt dat de bestreden beslissing in alle redelijkheid werd genomen en dat er bijgevolg geen schending voorligt van het redelijkheidsbeginsel. Op geen enkel moment werd de verwachting gewekt dat de door de verzoeker opgegeven kosten volledig zouden worden vergoed. Het vertrouwensbeginsel werd bijgevolg niet geschonden. Het gegeven dat de verzoeker in het verleden wel steeds vergoed werd voor uitgevoerde expertises – waarvan overigens niet wordt aangetoond dat die eveneens grotendeels het werk waren van zijn werknemers – doet geen afbreuk aan die vaststelling. Het gelijkheidsbeginsel vergt een ongelijke behandeling van verschillende personen, terwijl de verzoeker een schending ervan bespeurt in het gegeven dat hem in het verleden een voordeel verleend werd dat hem in de onderhavige zaak geweigerd werd. Bovendien staat de verzoeker zijn beweringen niet met concrete bewijzen.

7. In zijn memorie van wederantwoord repliceert de verzoeker vooreerst dat hij de Raad van State niet vraagt om de feiten te beoordelen die ten grondslag liggen aan de bestreden beslissing, maar hij enkel de overeenstemming van de motivering van de bestreden beslissing met een aantal bepalingen en beginselen bekritiseert.

Hij wijst erop dat de verwerende partij zelf beaamt dat er een beroep kon worden gedaan op medewerkers.

De verzoeker voert tevens een schending aan van artikel 149 van de Grondwet. De overwegingen van de Commissie voor de gerechtskosten

bieden immers geen voldoende inzicht in haar gedachtegang, zodat het voor de Raad van State onmogelijk wordt zijn wettigheidsonderzoek uit te voeren.

In antwoord op de stelling van de verwerende partij dat geen enkel bewijs wordt geleverd van eerder opgestelde verslagen en facturen, voegt de verzoeker aan zijn memorie van wederantwoord een lijst met kostenstaten voor strafexpertises toe, waaruit blijkt dat de door hem tussen 2002 en 2010 opgestelde kostenstaten zonder betwisting uitbetaald werden.

Voorts stelt de verzoeker dat de door hem aangehaalde bepalingen wel degelijk voorschrijven dat de redenen van de bestreden beslissing uitdrukkelijk moeten worden vermeld, meer bepaald waarom en op welke wijze de ereloonstaat werd verminderd ten belope van 75 uur.

Ten slotte argumenteert de verzoeker nog dat de schending van de door hem aangehaalde algemene beginselen van behoorlijk bestuur kan worden beschouwd als de schending van een wettelijke norm en dat de bepalingen waarvan hij de schending aanvoert, gelezen kunnen worden in samenhang met deze algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

### *Beoordeling*

8. In de mate dat de verzoeker de schending aanvoert van de artikelen 1 en 78 van het koninklijk besluit van 28 december 1950, die betrekking hebben op de beoordeling van de onkostenstaat door de vorderende magistraat of door de minister of zijn afgevaardigde, wordt niet de bestreden beslissing van de Commissie voor de gerechtskosten geïnviseerd, maar een eraan voorafgaande beslissing, die niet afzonderlijk kan worden bekritiseerd in het kader van het onderhavige cassatieberoep.

9. Artikel 10 van het koninklijk besluit van 26 april 2007, waarvan de schending wordt aangevoerd, heeft betrekking op de

onderzoeksverrichtingen door de Commissie voor de gerechtskosten. De verzoeker zet in zijn verzoekschrift niet uiteen hoe deze bepaling door de bestreden beslissing miskend zou zijn. Het middel is onontvankelijk in de mate dat het op deze bepaling betrekking heeft.

10. Artikel 15 van hetzelfde besluit betreft de verplichting voor de Commissie om uitleg te vragen aan de deskundige alvorens over te gaan tot een vermindering van het bedrag van de onkostenstaat. Aangezien de Commissie op 20 november 2009 respectievelijk op 3 december 2009 bij een tussenbeslissing om uitleg heeft gevraagd en de verzoeker op 2 juni 2010 respectievelijk op 27 juli 2010 op die vragen heeft geantwoord, ziet de Raad van State niet in – en licht de verzoeker ook niet nader toe – hoe de aangehaalde bepaling geschonden kan zijn. In de mate dat het middel op deze bepaling betrekking heeft, kan het niet worden aangenomen.

11. Zoals reeds uit de benaming “algemene beginselen van behoorlijk bestuur” blijkt, zijn deze beginselen gericht tot de organen van het actief bestuur en niet tot de Commissie voor de gerechtskosten, die overeenkomstig artikel 5, § 1, tweede lid, van de programmawet (II) van 27 december 2006, uitspraak doet als een administratief rechtscollege. De door de verzoeker aangevoerde schending van verscheidene algemene beginselen van behoorlijk bestuur kan dan ook niet met goed gevolg worden aangevoerd tegen de bestreden beslissing die uitgaat van de Commissie voor de gerechtskosten.

In zoverre het enig middel wordt gebaseerd op de schending van de erin genoemde algemene beginselen van behoorlijk bestuur, kan het niet in aanmerking worden genomen.

12. Om dezelfde redenen als hiervoor vermeld (nr. 11) is de wet van 29 juli 1991, die zich richt tot de organen van het actief bestuur, niet van toepassing op de besluitvorming door de Commissie voor de gerechtskosten. De verplichting om haar beslissingen formeel te motiveren vloeit evenwel voort uit

artikel 149 van de Grondwet en uit artikel 18 van het koninklijk besluit van 26 april 2007. Het middel wordt vanuit dat oogpunt onderzocht.

13. De beslissing van de Commissie voor de gerechtskosten om het totaal aantal door de verzoeker in zijn factuur aangerekende uren te verminderen met 75, moet in het licht van de zo-even aangehaalde bepalingen gesteund zijn op een motivering die in de eerste plaats aantoonst op welke feiten de Commissie steunde om haar beslissing te nemen, zodat de partijen kunnen nagaan of zij een rechtsmiddel kunnen aanwenden en zodat de Raad van State kan nagaan of de wet correct werd toegepast. In de tweede plaats moet deze motivering verstaanbaar zijn voor de partijen bij het geding voor de Commissie.

14. De argumentatie van de verzoeker met betrekking tot de mogelijkheid om voor de uitvoering van zijn opdracht een beroep te doen op medewerkers, kan niet tot de cassatie van de bestreden beslissing leiden. Anders dan de verzoeker voorhoudt, gaat de bestreden beslissing er immers niet van uit dat de verzoeker geen beroep zou kunnen doen op medewerkers. Er wordt integendeel uitdrukkelijk gesteld dat een beroep op medewerkers mogelijk is, voor zover aan een aantal voorwaarden is voldaan. In de bestreden beslissing wordt weliswaar overwogen dat bij de aanwijzing van de verzoeker als deskundige geen melding werd gemaakt van de mogelijkheid om zich door derden te laten bijstaan en dat evenmin andere personen mee werden aangewezen als deskundigen, maar de Commissie leidt daar niet uit af dat de verzoeker ten onrechte een beroep zou hebben gedaan op medewerkers.

In de bestreden beslissing wordt gesteld dat “de prestatie van de dienstverlenende persoon hoofdzakelijk betrekking heeft op de verslaggeving van medewerker ‘BE’” en dat “de dienstverlenende persoon ongeveer 1/5 van het totaal aantal aan de expertise besteedde tijd voor zijn rekening genomen heeft”. Tevens wordt overwogen dat het overgrote deel van de boekhoudkundige stukken door de medewerkers van de dienstverlenende persoon werden onderzocht, “die ongetwijfeld minder expertise en ervaring hebben dan de door de rechter

specifiek aangewezen dienstverlenende persoon”. Er wordt nog aan toegevoegd dat dit “ongetwijfeld een invloed [zal] hebben gehad op de duur van de expertise”. De Commissie concludeert dat het aantal door de verzoeker gefactureerde uren “niet [is] gerechtvaardigd rekeninghoudend met de hierboven vermelde elementen” en dat het aantal gefactureerde uren met 75 wordt verminderd.

Uit de bestreden beslissing kan niet worden opgemaakt op welke gegevens en op welke berekening het aantal uren dat niet in rekening kan worden gebracht, gebaseerd is. De Commissie zet meer bepaald niet uiteen hoe op grond van de door haar vastgestelde verhouding tussen de tijdbesteding door een medewerker van de verzoeker en de tijdbesteding door de verzoeker zelf, enerzijds, en de overweging dat de medewerkers van de verzoeker “ongetwijfeld minder expertise en ervaring hebben”, anderzijds, tot de vermindering van 75 gefactureerde uren wordt besloten.

Ten onrechte houdt de verwerende partij voor dat in de beslissing van de Commissie niet uitdrukkelijk zou moeten worden gemotiveerd op welke gegevens de vermindering van de factuur is gebaseerd. De vermindering van het aantal gefactureerde uren is te dezen immers een wezenlijk onderdeel van het door de Commissie beslechte geschil, waarvoor de hiervoor aangehaalde motiveringsplicht ten volle geldt.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

## **BESLISSING**

- 1. De Raad van State stelt de afstand van het geding vast in hoofde van de tweede verzoekende partij.**
- 2. De Raad van State vernietigt de beslissing van de Commissie voor de gerechtskosten van 29 oktober 2010 houdende het slechts gedeeltelijk**

**gegrond verklaren van het beroep van de verzoekende partij van 2 juli 2009 tegen de mededeling van de beslissing van de gemachtigde van de minister van Justitie van 30 juni 2009 die de memorie (factuur) ten bedrage van 30.492,76 euro van Joris Rycken, Bisschoppenhoflaan 384 te 2100 Antwerpen, vordering van 21 december 2006 inzake dossiernummer 2006/052 en notitienummer 75.98.100031/06B van F. Lammens, onderzoeksrechter in de rechtbank van eerste aanleg, zetelend te Turnhout, inzake Christiaan G. (...), neerlegging van het verslag op 29 april 2009, gedeeltelijk heeft betwist.**

**3. Dit arrest dient te worden overgeschreven in de registers van bovenvermelde Commissie en melding ervan moet worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing.**

**4. De zaak wordt verwezen naar de anders samengestelde Commissie voor de gerechtskosten.**

**5. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het cassatieberoep, begroot op 175 euro.**

**De tweede verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van het cassatieberoep, begroot op 175 euro.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 3 oktober 2011, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

|                         |                  |
|-------------------------|------------------|
| André Vandendriessche,  | kamervoorzitter, |
| Jeroen Van Nieuwenhove, | staatsraad,      |
| Bert Thys,              | staatsraad,      |
| bijgestaan door         |                  |
| Vera Wauters,           | griffier.        |

**De griffier**

**De voorzitter**

**Vera Wauters**

**André Vandendriessche**